

Jeden Dzień

Scenariusz zajęć z edukacji globalnej dla klas IV-VI szkoły podstawowej

Informacja o scenariuszu

Polska jest już zaliczana do grupy najbogatszych krajów świata. Chociaż nie wszyscy żyją w dobrobycie, to polska bieda i sytuacja polskich dzieci jest nieporównywalna z nędzą i położeniem najmłodszych w krajach tzw. Południa. Musimy jako społeczeństwo zdawać sobie z tego sprawę, dążyć do wykształcenia poczucia solidarności z innymi ludźmi i potrzeby niesienia im pomocy.

Polska Akcja
Humanitarna

Program Edukacji
Humanitarnej

ul. Szpitalna 5/3
00-031 Warszawa

e-mail: edukacja@pah.org.pl

Internet: www.pah.org.pl

tel.: (022) 828 88 82, 828 90 98

fax: (022) 831 99 38

Główne zagadnienia zajęć

- życie codzienne dzieci w różnych krajach – Polska, Francja, Kenia, Sudan, Chiny, Gwatemala
- podział dnia na różne czynności – praca, nauka, zabawa
- dostęp do edukacji w różnych krajach

Cele zajęć

- Po zakończeniu zajęć uczeń powinien
- tłumaczyć pojęcia Północ i Południe
  - tłumaczyć Milenijny Cel Rozwoju nr 2 – zapewnienie wszystkim dzieciom dostępu do bezpłatnej edukacji na poziomie podstawowym
  - wymieniać przyczyny, dla których dzieci w Krajach Południa nie mają dostępu do nauki

Metody i techniki pracy

- prezentacja
- praca w grupach
- praca z tekstem
- dyskusja

Kluczowe pojęcia

- bieda, ubóstwo
- Kraje Północy, Kraje Południa
- dostęp do edukacji
- praca dzieci
- Milenijne Cele Rozwoju

Środki dydaktyczne

duża mapa świata (polityczna lub fizyczna), papier flipchartowy lub duże arkusze szarego papieru, flamastry lub markery, taśma samoprzylepna, opisy jednego dnia z życia dzieci z Krajów Północy i Południa

Czas 100 minut

Literatura Zmień Świat w ośmiu krokach. Zestaw plakatów i zajęć dla uczniów w wieku 7-14 lat na temat Milenijnych Celów Rozwoju ONZ, Oxfam GB 2005, Dystrybucja w Polsce Polska Akcja Humanitarna

Przebieg zajęć

CZAS	CO TRZEBA ZROBIĆ?	MATERIAŁY	UWAGI
10 min.	Podaj uczniom temat zajęć.		
15 minut	<ul style="list-style-type: none"> – Poproś uczniów, aby opowiedzieli jak spędzają swój dzień. Ile czasu zajmuje im nauka, ile zabawa, jak długo odrabiają lekcje, pomagają w pracach domowych lub opiece nad rodzeństwem. – Zanotujcie wspólnie uzgodnione propozycje na diagramie (przebieg jednego dnia polskiego ucznia).	Materiał pomocniczy nr 1 – Diagram dnia dzieci (diagram narysowany na dużym arkuszu szarego papieru)	Czas na naukę – kolor niebieski; na zabawę – kolor czerwony; pomoc w domu, inna praca – kolor czarny
20 min.	<ul style="list-style-type: none"> – Uprzedź uczniów, że za chwilę będą pracować w małych grupach. – Każda grupa dostaje opis jednego dnia z życia dziecka z krajów innych niż Polska. Zadaniem uczniów jest zaznaczenie na diagramach czasu, jaki bohater opowiadania spędza na nauce, pracy, zabawie. – Poproś uczniów, aby zwrócili uwagę, czy bohaterowie historii chodzą do szkoły oraz wynotowali w jakich warunkach się uczą. – Podziel uczniów na małe grupy, rozdaj im diagramy i historie dzieci i poproś, aby rozpoczęli pracę.	Materiał pomocniczy nr 2 – Diagram dnia dla każdej grupy Materiał pomocniczy nr 3 – Historie dzieci do pracy w małych grupach	Propozycje podziału na małe grupy znajdują się w materiałach dodatkowych dla nauczyciela; Każda grupa dostaje jeden mały diagram do wypełnienia; Przygotuj jeden duży diagram, wspólny dla całej klasy (wzór znajduje się w materiałach dodatkowych).
20 min.	<ul style="list-style-type: none"> – Poproś przedstawicieli grup, aby zaprezentowali to, czego dopracowali się w grupach. – Zaznaczcie na mapie (np. kolorową szpilką) kraj pochodzenia dziecka. – Zaznaczcie na dużym diagramie czynności dzieci (przeniesienie rysunku z małego diagramu każdej grupy).	Mapa świata (polityczna lub fizyczna), kolorowe szpilki, flamastry (do przeniesienia rysunku z małego na duży diagram)	
UWAGA!	Nauczycielu! W tym miejscu możesz zrobić przerwę prowadzeniu zajęć. Drugą część zajęć możesz poprowadzić na następnej lekcji.		
15 min.	<ul style="list-style-type: none"> – Wyjaśnij uczniom na czym polega podział Północ-Południe. – Poproś przedstawicieli grup, aby opowiedzieli pozostałym uczniom o warunkach, w jakich uczy się bohater ich historii. – Przedyskutuj z uczniami zebrane wyniki. – Lista pytań pomocniczych do dyskusji: Z jakich krajów Pochodzą dzieci?; Jakie są podobieństwa w życiu dzieci polskich i ich kolegów z innych krajów?; Jak wygląda nauka i szkoła dzieci opisanych w historiach?		W dyskusji połóż nacisk na dostęp do wody, żywności i edukacji, konieczność pracy oraz skład rodzin.

20 minut	<p>Podsumowanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zapytaj uczniów, co ich zdaniem powinno się zmienić w życiu ich kolegów w Krajach Południa? – Przedstaw uczniom Milenijny Cel Rozwoju nr 2 – zapewnienie wszystkim dzieciom dostępu do bezpłatnej edukacji na poziomie podstawowym. 	<p>Milenijny Cel Rozwoju nr 2 – doprowadzenie do tego, aby w 2015 roku wszystkie dzieci na świecie, zarówno chłopcy, jak i dziewczynki, kończyły co najmniej wszystkie klasy szkoły podstawowej</p>
----------	---	---

Materiały pomocnicze

MATERIAŁ POMOCNICZY NR 1 – WZÓR DUŻEGO DIAGRAMU DO ROZPISANIA NA DUŻYM ARKUSZU SZAREGO PAPIERU

GODZINA	JA	PIERRE	LINDA	MALI	LING-LIU	PEDRO
7-8						
8-9						
9-10						
10-11						
11-12						
12-13						
13-14						
14-15						
15-16						
16-17						
17-18						
18-19						
19-20						
20-21	<p>Legenda Kolor czerwony – zabawa, odpoczynek; Kolor niebieski – nauka; Kolor czarny – praca</p>					

MATERIAŁ POMOCNICZY NR 2 – WZÓR MAŁEGO DIAGRAMU DO PRACY W MAŁYCH GRUPACH

GODZINA

IMIĘ DZIECKA:

7-8

8-9

9-10

10-11

11-12

12-13

13-14

14-15

15-16

16-17

17-18

18-19

19-20

20-21

Legenda

Kolor czerwony – zabawa, odpoczynek; Kolor niebieski – nauka; Kolor czarny – praca

MATERIAŁ POMOCNICZY NR 3 – HISTORIE DZIECI DO PRACY W MAŁYCH GRUPACH

Historia nr 1 – Dzień Pierra

Nazywam się Pierre, jestem Francuzem i mam 11 lat. Chodzę do szkoły podstawowej w Tuluzie. Zajęcia zaczynamy codziennie o 8.30, więc rano muszę się spieszyć, żeby zdążyć zjeść śniadanie i spakować plecak. Mama szykuje mi płatki, mleko i sok, ale soku przeważnie nie zdążę wypić i zabieram go ze sobą.

Do 12.00 mamy lekcje, a potem jest przerwa na lunch (czytaj lancz), który jemy wszyscy razem w szkolnej kantine. Przeważnie dają nam mięso, jarzyny, wodę mineralną i deser (jogurt albo bułkę z czekoladą). Potem znów są lekcje do 17.00. Często mamy gimnastykę, a w środy po południu chodzimy na basen albo na lodowisko. Jestem w szkole długo, ale za to nie muszę w domu odrabiać lekcji, czasem mamy zadane tylko czytanie.

Po lekcjach odbiera mnie tata i wracamy do domu. Wtedy mam czas na zabawę z rodzeństwem, oglądanie telewizji i grę na komputerze.

DOSTĘP DO EDUKACJI

73

O 19.00 wszyscy siadamy do stołu i jemy razem kolację: zupę, mięso lub rybę, sałatkę i deser. Mama robi pyszne ciasto gruszkowe, ale mogę je dostać, jeśli zjem wszystko bez marudzenia.

Po kolacji myję się i mogę się jeszcze pobawić w swoim pokoju. Po 21.00 mama mówi mi dobranoc i gasi światło.

Historia nr 2 – Dzień Pedra

Nazywam się Pedro, mam 12 lat i mieszkam w Gwatemali. Mieszkam z mamą i tatą w obozie dla uchodźców. Tutaj się urodziłem. Moi rodzice przybyli do obozu podczas wojny, kiedy ich wieś i wszystko co w niej było: domy, kościół i szkoła zostało spalone.

Rano wstaję o 7.00 i pomagam mamie piec tortille (placki z mąki kukurydzianej). Mogę wtedy zjeść ciepły placek, ale tylko jeden, żeby starczyło dla moich braci i sióstr. Potem od 9.00 do 12.00 pomagam tacie zajmować się zwierzętami.

Najbardziej lubię popołudnia, bo wtedy mogę pójść do szkoły. Dopiero niedawno w naszym obozie powstała szkoła, a ja tak bardzo lubię się uczyć. W południe mama zawija fasolę w tortille i mogę wyjść do szkoły. Uczymy się codziennie od 13.00 do 19.00.

Po powrocie ze szkoły jemy kolację: fasolę lub ryż z warzywami. Mięso jemy tylko w niedzielę. Po kolacji mogę się pobawić, ale wolę odrobić lekcje, bo rano muszę pomagać w domu. Chciałbym zostać lekarzem i pomagać ludziom w naszym obozie.

Historia nr 3 – Dzień Lindy

Nazywam się Linda, mam 12 lat i mieszkam w Kenii. Ja i mój młodszy brat mieszkamy z babcią i dziadkiem, bo nasi rodzice zmarli na AIDS. Oboje z bratem musimy pomagać w domu, bo dziadkowie nie mają tak dużo siły. W naszym kraju dziewczyny wykonują więcej prac niż chłopcy.

Ja wstaję o 7.00, a latem nawet o 6.00. Muszę przynieść wody, a do studni jest 2 kilometry i często jest przy niej kolejka. Babcia daje mi na drogę banana albo mango.

Lekcje zaczynają się od 9.00, ale ja czasem się spóźniam, gdy przy studni jest duża kolejka. Bardzo lubię chodzić do szkoły, chciałabym ją skończyć i uczyć się dalej, ale to będzie niemożliwe, bo szkoły średnie w Kenii są płatne. A dziadków już teraz ledwo stać na mundurek i przybory szkolne. Kto nie ma mundurka, nie może chodzić do szkoły, a kto nie skończy szkoły, ten nie dostanie pracy.

W szkole uczymy się do 16.00 z przerwą na posiłek. Jedzenie przynosimy z domu, a jak ktoś zupełnie nic nie ma, to może dostać warzywa z naszego szkolnego ogródka. Ja czasem też dostaję. Albo babcia daje mi kawałek sera i placek z prosa.

Po lekcjach szybko wracam do domu, żeby pomóc babci doić kozy i robić ser. Babcia sprzedaje go potem na targu i może kupić żywność, ubranie i inne potrzebne rzeczy.

O 19.00 jemy kolację, ryż lub maniok z warzywami. Potem odrabiam lekcje, ale nie mogę siedzieć zbyt długo, bo nafta do lampy jest droga. Najwyżej do 21.00.

Historia nr 4 – Dzień Mali

Nazywam się Mali, mam 13 lat i żyję w Sudanie. W naszej prowincji Darfur od 3 lat panuje wojna. Wszystko zaczęło się od suszy, brakowało wody dla rolników, którzy uprawiali ziemię i dla pasterzy, którzy hodowali bydło. Wtedy zaczęła się ta wojna.

Do naszej wsi przyszli źli ludzie, wygnali wszystkich z domów, podpalili wieś i zatruli studnię. Zastrzelili wszystkich mężczyzn, także mojego tatę i dziadka. Przez wiele dni uciekałyśmy z innymi kobietami i dziećmi w stronę granicy.

Teraz razem z mamą, ciocią, moimi siostrami i babcią mieszkamy w obozie dla uchodźców. Rano wstajemy wszystkie jak najwcześniej, nawet o 6.00, żeby zdobyć wodę, opał i żywność. Babcia z siostrami idą ustawić się w kolejce do punktu rozdawania żywności. Czasami dostaną mąkę, proso, olej albo cukier. Nieraz czekają na dostawę wiele godzin. Mama idzie do studni po wodę. Tam jest wielka kolejka i trzeba długo czekać, ale teraz jest lepiej niż kiedyś, bo mamy studnię wybudowaną przez organizację z Polski. Woda jest czysta i jest jej dość dla wszystkich.

Ja z ciocią idziemy bardzo daleko poza teren obozu, żeby znaleźć coś na opał. Kiedyś chodziłyśmy bliżej, ale wszyscy z obozu potrzebują rozpalić ognisko i coś ugotować, więc przez wiele kilometrów ciągnie się goła ziemia, na której leżą tylko kamienie. Prawdziwa pustynia. Chodzimy całą grupą, bo boimy się bandytów, którzy napadają na kobiety i porywają je.

Jak wracamy, to jest już 17.00 albo 18.00. Jesteśmy bardzo zmęczone, ale na szczęście babcia z mamą już mają coś dla nas do zjedzenia – placki z prosa, zupę z mąki i oleju, czasem trochę mleka. Ale mleko jest raczej dla moich sióstr, bo one są jeszcze małe.

O 19.00 jestem już bardzo zmęczona, więc leżę w namiocie i przypominam sobie jak kiedyś dobrze żyło się w naszej wiosce, jak żył tata i dziadek, jak mogłam chodzić do szkoły.

Historia nr 5 – Dzień Ling-Liu

Nazywam się Ling-Liu, mam 12 lat i mieszkam w Chinach. W ubiegłym roku w naszej okolicy przez pół roku nie padał deszcz. Nie urosło zboże, ani warzywa, więc tata musiał pożyczyć na jedzenie od naszego bogatego sąsiada. W tym roku plony też były słabe, a pożyczkę trzeba było spłacić. Sąsiad ma fabrykę w mieście, więc dopóki nasza rodzina nie spłaci długu ja i mój brat pracujemy w tej fabryce. Nie wiem, jak długo to będzie trwało.

Śpimy w drewnianej szopie na matach rozłożonych na ziemi, do przykrycia mamy tylko stare, podarte koce, a noce bywają bardzo zimne. Rano o 6.00 budzi nas nadzorca, musimy się spieszyć, bo kto nie zdąży, nie dostanie herbaty i garści ryżu zawiniętej w liść kapusty.

Od 7.00 pracujemy: szyjemy bawełniane koszulki, spodenki i bluzy. Maszyny są bardzo stare, często się psują, a dzieci nie znają się dobrze na takiej pracy, więc zdarzają się wypadki. Nadzorca stale na nas krzyczy i straszy nas, że jak nie będziemy się starać, to pójdziemy do gorszej pracy.

W hali jest ciemno i bardzo duszno. Nawet jak się komuś chce pić, nie może odejść od maszyny.

Od 13.00 do 14.00 jest przerwa, wtedy możemy napić się wody. Potem pracujemy do 20.00, a jak właściciel ma duże zamówienie to nawet do 22.00. Wieczorem dostajemy miskę ryżu, czasem z kapustą, czasem z warzywami i możemy iść spać. Od kilku miesięcy nie widziałam rodziców. Nie mogę też chodzić do szkoły.

Dodatkowe materiały dla nauczyciela

MATERIAŁ DODATKOWY NR 1 – PROPOZYCJE PODZIAŁU NA MAŁE GRUPY

- Odlicz 1, 2, 3; 1, 2, 3... Osoby z numerem 1 idą w jeden kąt sali, osoby z numerem 2 idą w drugi kąt sali itd.
- Data urodzenia: Uczniowie ustawiają się w szeregu, według daty urodzenia. Na początku stoją uczniowie urodzeni w styczniu, na końcu uczniowie urodzeni w grudniu. Dzielimy uczniów na grupy według miesiąca urodzenia.
- Jeśli grupa się nie zna rozdajemy uczestnikom zajęć kolorowe karteczki. Prosimy, aby każdy napisał na karteczce swoje imię i przykleił ją do ubrania. Uczestników zajęć dzielimy na grupy według kolorów karteczek.
- ..... A tutaj, Nauczycielu, jest miejsce na twoje pomysły! 😊

MATERIAŁ POMOCNICZY NR 2 – CZYM JEST PODZIAŁ PÓŁNOC-POŁUDNIE?

Nasz świat jest przedmiotem niezliczonych podziałów. Rzymianie dzielili go na Cesarstwo Rzymskie i świat barbarzyński. Po wyprawach Kolumba ludzie mówili o Nowym i Starym Świecie. „Żelazną kurtynę” zbudowano po II wojnie światowej dla oddzielenia Europy Zachodniej i Wschodniej. Ostatnio zaczęliśmy mówić o podziałach świata na Północ i Południe.

Zróżnicowanie między Północą i Południem nie zależy od położenia geograficznego krajów w stosunku do równika. Odnosi się ono do bardziej złożonej sytuacji gospodarczej i politycznej. Australia z ekonomicznego punktu widzenia należy do Północy.

Terminy Północ i Południe są uogólnieniem, ale jest mnóstwo różnic między krajami z obu tych grup. Niezaprzeczalne jest jednak, że prawdziwą barierą oddzielającą Północ od Południa jest bieda. Chociaż występuje ona również w krajach Północy, to sytuacja ich biedoty jest nieporównywalna z biedą na Południu.

Największym problemem nie jest niski poziom życia ludności krajów Południa, lecz brak szans na szybką zmianę tego stanu. Rozwój krajów Południa jest bardzo utrudniony przez reguły gospodarki wolnorynkowej, narzucone biednym przez bogatych. Państwa Północy w wysokim stopniu zautomatyzowały procesy produkcyjne. W ten sposób praktycznie uniezależniły się od taniej siły roboczej z Południa. Równocześnie wytwarzane przy niewielkim udziale ludzi, a więc bardzo tanie, towary Północy (także dotowana żywność) zalewają rynki Południa. Przyczyniają się w ten sposób do stagnacji tamtejszych gospodarek.

Południe, w odróżnieniu od względnie jednolitej i zgodnej Północy, jest bardzo rozbite i niejednorodne. Żywi często głęboko zakorzoną nieufność do byłych ciemniejszych.

Strony internetowe

<http://bazy.opi.org.pl/raporty/opisy/synaba/104000/sn104175.htm>

http://www.ceo.org.pl/globalizacja/pliki/kapuscinski_n-p.htm

<http://www.zb.eco.pl/zb/30/kamienie.htm>

http://maitri.diecezja.gda.pl/gazetka/my_09/html/podzial.htm

<http://www.pracuj.pl/doc2.cm?id=1626&idc=3454519>

http://encyklopedia.pwn.pl/38081_1.html

http://www.greendevils.pl/polityka/uzycie_sil_n-s/uzycie_sil_zbrojnych_N-S.html

<http://www.un.org.pl/rozwoj>

MATERIAŁ POMOCNICZY NR 3– CZYM SĄ MILENIJNE CELE ROZWOJU?

Milenijne Cele Rozwoju zostały przyjęte w Deklaracji Milenijnej przez przywódców 189 państw na szczycie Organizacji Narodów Zjednoczonych w 2000 roku. Osiem Milenijnych Celów stanowi zobowiązanie społeczności międzynarodowej, w tym Polski, do redukcji ubóstwa i głodu, zapewnienia równego statusu kobiet i mężczyzn, poprawy stanu zdrowia, poprawy stanu edukacji, walki z AIDS, ochrony środowiska naturalnego a także zbudowania globalnego partnerstwa między narodami na rzecz rozwoju. Zobowiązania dotyczą spełnienia wyznaczonych celów do 2015 roku, zarówno przez kraje rozwijające się, kraje w okresie transformacji, jak i państwa wysoko rozwinięte.

Milenijne Cele Rozwoju

1. Wyeliminować skrajne ubóstwo i głód
2. Zapewnić powszechne nauczanie na poziomie podstawowym
3. Promować równość płci i awans społeczny kobiet
4. Ograniczyć umieralność dzieci
5. Poprawić opiekę zdrowotną nad matkami
6. Ograniczyć rozprzestrzenianie się HIV/AIDS, malarii i innych chorób zakaźnych
7. Zapewnić ochronę środowiska naturalnego
8. Stworzyć globalne partnerskie porozumienie na rzecz rozwoju

ŹRÓDŁO

Milenijne Cele Rozwoju: czas pomóc innym! Kampania społeczna Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP) i Ministerstwa Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej
http://www.un.org.pl/rozwoj/mdg_co-to-sa-mcr.php

Dodatkowe informacje

Deklaracja Milenijna: <http://www.un.org/millennium/>

Jak poszczególne kraje realizują Milenijne Cele Rozwoju:
<http://www.developmentgoals.org/Data.htm#CT>

Ośrodek Informacji ONZ (UNIC) <http://www.unic.un.org.pl/cele.php>

